GENERALINIO ADVOKATO
JEAN RICHARD DE LA TOUR IŠVADA,
pateikta 2025 m. gruodžio 11 d.[1]

Sujungtos bylos C-684/24 ir C-685/24

Across Fiduciaria SpA,
Galvani Fiduciaria Srl,
Sfo Fiduciaria Srl
prieš
Presidenza del Consiglio dei ministri,
Ministero dell'Economia e delle Finanze,
Ministero delle Imprese e del Made in Italy,
Garante per la protezione dei dati personali,
Unione italiana delle Camere di commercio, industria, artigianato e agricoltura (Unioncamere),
Infocamere Scpa (C-684/24),
dalyvaujant
Camera di commercio, industria, artigianato e agricoltura di Roma,
Camera di commercio, industria, artigianato e agricoltura di Milano, Monza-Brianza, Lodi,
Camera di commercio, industria, artigianato e agricoltura di Bologna
ir
Unione Fiduciaria SpA,
Assoservizi Fiduciari,
Torino Fiduciaria – Fiditor Srl,
Ser-Fid Italiana Fiduciaria e di Revisione SpA
prieš
Ministero delle Imprese e del Made in Italy,
Presidenza del Consiglio dei ministri,
Ministero dell'Economia e delle Finanze,
Garante per la protezione dei dati personali,
Unione italiana delle Camere di commercio, industria, artigianato e agricoltura (Unioncamere),
Camera di commercio, industria, artigianato e agricoltura di Milano, Monza-Brianza, Lodi,
Camera di commercio, industria, artigianato e agricoltura di Torino,
Camera di commercio, industria, artigianato e agricoltura di Roma,
Infocamere Scpa (C-685/24),

[1] Originalo kalba: prancūzų.

dalyvaujant
Aletti Fiduciaria SpA,
Camera di commercio, industria, artigianato e agricoltura di Roma,
Camera di commercio, industria, artigianato e agricoltura di Milano, Monza-Brianza, Lodi

(*Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba, Italija) prašymai priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Europos Sąjungos vidaus politika – Teisės aktų derinimas – Direktyva (ES) 2015/849 – Finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencija – 31 straipsnis – Informacija apie patikos fondų ir panašių juridinių struktūrų tikruosius savininkus – Fizinių ar juridinių asmenų, turinčių teisėtą interesą, teisė susipažinti su informacija – „Teisėto intereso“ sąvokos neapibrėžtumas – Pagrindinės tikrųjų savininkų teisės – Galiojimas“

I. Įžanga

1. Kaip teisė susipažinti su informacija apie teisinių struktūrų, panašių į patikos fondus (toliau – panašios juridinės struktūros), tikruosius savininkus kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu srityje, turi būti derinama su šių tikrųjų savininkų teise į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą, teise į asmens duomenų apsaugą ir teise į veiksmingą teisminę gynybą, saugomomis atitinkamai pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 7, 8 ir 47 straipsnius?

2. Šis klausimas susijęs su keliais aspektais, dėl kurių pateikti prašymai priimti prejudicinį sprendimą dėl Direktyvos (ES) 2015/849[2], iš dalies pakeistos 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/843[3] (toliau – Direktyva 2015/849), 31 straipsnio aiškinimo ir galiojimo.

3. Šioje byloje Teisingumo Teismas turės nagrinėti, ar Italijos teisės aktų leidėjo sprendimas patikos įgaliojimus laikyti panašiomis teisinėms struktūromis, kurioms taikoma pareiga nurodyti jų tikruosius savininkus, kad jie būtų įtraukti į centrinį tikrųjų savininkų registrą, atitinka Direktyvą 2015/849. Jis turės įvertinti, ar sąvoka „panašios juridinės struktūros“ yra pakankamai aiški, tiksli ir nuspėjama, nes šioje direktyvoje ji neapibrėžta, ir ar patikos įgaliojimai, kurie neapima nuosavybės perdavimo, gali būti laikomi tokiomis panašiomis teisinėmis struktūromis. Jis turės išnagrinėti, pirma, ar minėtos direktyvos 31 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos c punkte numatyta fizinių ar juridinių asmenų, galinčių įrodyti teisėtą interesą, teisė susipažinti su informacija apie šiuos tikruosius savininkus kelia teisės nuostatos teisėtumo problemų, atsižvelgiant į teisę į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą ir teisę į asmens duomenų apsaugą, ir, antra, ar Italijos teisės aktų leidėjo pateikta teisėto intereso apibrėžtis atitinka šio straipsnio nuostatas. Teisingumo Teismas turės išnagrinėti, ar neteisminei institucijai suteikta kompetencija vertinti teisės susipažinti su informacija išimtį, kuria tam tikromis išimtinėmis aplinkybėmis gali pasinaudoti tikrieji savininkai, nepažeidžia teisės į veiksmingą teisminę gynybą, nes atmetus prašymą taikyti išimtį informacija bus atskleista nepataisomai.

[2] 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB (OL L 141, 2015, p. 73).

[3] OL L 156, 2018, p. 43.

4. Siūlysiu atsakyti *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba, Italija), kuri yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, jog ginčijamas šio 31 straipsnio nuostatas galima aiškinti taip, kad jos atitinka pirminę teisę ir Direktyvos 2015/849 tikslus, kad patikos bendrovių patikos įgaliojimai yra panašios juridinės struktūros, kad teisėtas interesas, kurį turi įrodyti fiziniai ar juridiniai asmenys, norintys susipažinti su informacija apie tikruosius savininkus, gali būti nurodytas, kaip tai daro Italijos teisės aktų leidėjas, ir kad išimtinių aplinkybių, kuriomis galima pateisinti teisės susipažinti su informacija apie tikrąjį savininką išimtį, vertinimą tam tikromis sąlygomis gali atlikti neteisminė institucija.

II. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

1. Direktyva 2015/849

5. Direktyvos 2015/849 14 ir 17 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(14) poreikis turėti tikslią ir atnaujintą informaciją apie tikrąjį savininką yra esminis veiksnys randant nusikaltėlius, kurie priešingu atveju savo tapatybę galėtų dangstyti įmonės struktūra. Todėl valstybės narės turėtų užtikrinti, kad jų teritorijoje pagal nacionalinę teisę įsteigti subjektai, be tokios esminės informacijos kaip bendrovės pavadinimas ir adresas bei steigimo ir nuosavybės teisės įrodymas, gautų ir turėtų atitinkamą, tikslią ir atnaujintą informaciją apie savo tikruosius savininkus. <…> Valstybės narės taip pat turėtų užtikrinti, kad kitiems asmenims, galintiems įrodyti teisėtą interesą pinigų plovimo, teroristų finansavimo ir susijusių pirminių nusikaltimų, pavyzdžiui, korupcijos, mokestinių nusikaltimų ir sukčiavimo, atžvilgiu, būtų suteikta prieiga prie informacijos apie tikruosius savininkus, laikantis duomenų apsaugos taisyklių. Asmenys, galintys įrodyti teisėtą interesą, turėtų turėti prieigą prie informacijos apie turimų naudos teisių pobūdį ir apimtį, t. y. apie tų teisių apytikrę santykinę dalį;

<…>

(17) siekiant užtikrinti vienodas sąlygas įvairioms juridinio statuso rūšims, taip pat turėtų būti reikalaujama, kad patikėtiniai gautų, saugotų ir įpareigotiesiems subjektams, kurie imasi deramo klientų tikrinimo priemonių, teiktų informaciją apie tikruosius savininkus ir tą informaciją perduotų į centrinį registrą arba centrinę duomenų bazę, ir jie taip pat turėtų įpareigotiesiems subjektams nurodyti savo statusą. Tokiems juridiniams asmenims kaip fondai ir juridiniai vienetai, panašiems į patikos struktūras, turėtų būti taikomi lygiaverčiai reikalavimai[.]“

6. Direktyvos 2015/849 30 straipsnio 6 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingoms institucijoms ir [finansinės žvalgybos padaliniams] būtų laiku suteikiama neribota prieiga prie visos <…> centriniame registre esančios informacijos, neperspėjant atitinkamo subjekto. <…>“

7. Šios direktyvos 31 straipsnyje numatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad šis straipsnis būtų taikomas patikos fondams ir kitiems juridinių struktūrų tipams, tokioms kaip, *inter alia*, „fiducie“, tam tikrų rūšių „Treuhand“ arba „fideicomiso“, kai tokios struktūros savo pobūdžiu ar funkcijomis yra panašios į patikos fondus. Valstybės narės nustato ypatumus, pagal kuriuos apibrėžiama, ar juridinių struktūrų sandara ar funkcijos panašios į patikos fondų struktūrą pagal jų teisę valdomų tokių juridinių struktūrų atveju.

Kiekviena valstybė narė reikalauja, kad bet kokios tiesioginės patikos, administruojamos toje valstybėje narėje, patikėtiniai gautų ir laikytų tinkamą, tikslią ir aktualią informaciją apie patikos fondo tikruosius savininkus. Ta informacija apima šių subjektų tapatybę:

a) patikėtojo (-ų);

b) patikėtinio (-ių);

c) saugotojo (-ų) (jei jų esama);

d) naudos gavėjų arba naudos gavėjų kategorijos;

e) bet kurio kito fizinio asmens, realiai kontroliuojančio patikos fondą.

<…>

3a. Valstybės narės reikalauja, kad informacija apie tiesioginės patikos ir panašių juridinių struktūrų, kaip nurodyta 1 dalyje, tikruosius savininkus būtų saugoma centriniame valstybės narės, kurioje patikos fondo patikėtinis ar asmuo, einantis lygiavertes pareigas panašioje juridinėje struktūroje, yra įsisteigęs arba gyvena, sukurtame tikrųjų savininkų registre.

<…>

4. Valstybės narės užtikrina, kad informaciją apie patikos fondo ar panašios juridinės struktūros tikruosius savininkus visais atvejais galėtų gauti:

<…>

c) bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, kurie gali įrodyti teisėtą interesą.

<…>

Pirmos pastraipos c ir d punktuose nurodytiems fiziniams ar juridiniams asmenims teikiama informacija apima tikrojo savininko vardą ir pavardę, gimimo metus ir mėnesį, gyvenamosios vietos šalį ir pilietybę, taip pat jo turimų naudos teisių pobūdį ir apimtį.

Valstybės narės nacionalinėje teisėje nustatytomis sąlygomis gali suteikti prieigą prie papildomos informacijos, pagal kurią galima identifikuoti tikrąjį savininką. Ta papildoma informacija apima bent gimimo datą arba kontaktinius duomenis, laikantis duomenų apsaugos taisyklių. Valstybės narės gali suteikti didesnę prieigą prie registre sukauptos informacijos laikydamosi nacionalinės teisės aktų.

<…>

7a. Nacionalinėje teisėje nustatytomis išimtinėmis aplinkybėmis, kai 4 dalies pirmos pastraipos b, c ir d punktuose nurodyta prieiga tikrajam savininkui gali sukelti neproporcingą riziką, sukčiavimo, pagrobimo, šantažo, turto prievartavimo, priekabiavimo, smurto ar bauginimo riziką arba jei tikrasis savininkas yra nepilnametis ar kitaip teisiškai neveiksnus, valstybės narės kiekvienu atskiru atveju gali apriboti prieigą prie visos arba dalies informacijos apie tikrąjį savininką. Valstybės narės užtikrina, kad šios išimtys būtų suteikiamos tik atlikus išsamų išimtinių aplinkybių pobūdžio įvertinimą. Užtikrinamos teisės į administracinę sprendimo dėl išimties peržiūrą ir į veiksmingą apskundimą teismine tvarka. Išimtį suteikusi valstybė narė paskelbia metinius statistinius duomenis apie suteiktų išimčių skaičių bei nurodytas priežastis ir pateikia šiuos duomenis [Europos] Komisijai.

<…>

10. Valstybės narės Komisijai ne vėliau kaip 2019 m. liepos 10 d. praneša 1 dalyje nurodytų patikos fondų ir panašių juridinių struktūrų kategorijas, ypatybių aprašymą, pavadinimus ir, kai taikoma, teisinį pagrindą. Komisija ne vėliau kaip 2019 m. rugsėjo 10 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia tokių patikos fondų ir panašių juridinių struktūrų konsoliduotą sąrašą.

Komisija ne vėliau kaip 2020 m. birželio 26 d. Europos Parlamentui ir [Europos Sąjungos] Tarybai pateikia ataskaitą, kurioje įvertinama, ar visi patikos fondai ir panašios juridinės struktūros, kaip nurodyta 1 dalyje, valdomos pagal valstybių narių teisę, buvo tinkamai identifikuotos ir ar joms taikomi įpareigojimai, nustatyti šioje direktyvoje. Kai tinkama, Komisija imasi reikiamų priemonių, kad veiktų atsižvelgdama į tos ataskaitos rezultatus.“

2. Direktyva 2018/843

8. Direktyvos 2018/843 29, 30, 38 ir 42 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(29) siekiant užtikrinti teisinį tikrumą ir vienodas veiklos sąlygas, labai svarbu aiškiai nustatyti, kokios [Europos] Sąjungoje įsteigtos juridinės struktūros turėtų būti laikomos savo funkcijomis arba struktūra panašiomis į patikos fondus. Todėl kiekviena valstybė narė turėtų privalėti nustatyti patikos fondus (jeigu jie pripažįstami pagal nacionalinę teisę) ir panašias juridines struktūras, kurios gali būti įsteigtos pagal tos valstybės nacionalinę teisinę sistemą ar papročius ir kurių struktūra arba funkcijos panašios į patikos fondų, pavyzdžiui, tuo, kad sudaroma galimybė atskirti turtą, kuris priklauso atitinkamai juridiniams ir tikriesiems savininkams, arba nutraukti jo sąsajas. Vėliau valstybės narės turėtų pateikti Komisijai tų patikos fondų ir panašių juridinių struktūrų kategorijas, savybių aprašymus, pavadinimus bei, jei taikytina, teisinį pagrindą, kad ta informacija būtų paskelbta *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir kad kitos valstybės narės galėtų tuos fondus ir struktūras atpažinti. Reikėtų atsižvelgti į tai, kad patikos fondai ir panašios juridinės struktūros įvairiose Sąjungos teritorijose gali turėti skirtingas teisines savybes. Tais atvejais, kai patikos fondų arba panašių juridinių struktūrų savybės struktūra arba funkcijomis pakankamai panašios į bendrovių ir kitų juridinių asmenų savybes, paviešinus prieigą prie informacijos apie tikruosius savininkus būtų prisidedama prie kovos su patikos fondų ir panašių juridinių struktūrų netinkamu naudojimu. Panašiai vieša prieiga gali padėti užkirsti kelią netinkamam bendrovių ir kitų juridinių asmenų naudojimui pinigų plovimo ir teroristų finansavimo tikslais;

(30) vieša prieiga prie informacijos apie tikruosius savininkus taip pat leidžia pilietinei visuomenei, įskaitant žiniasklaidą ir pilietinės visuomenės organizacijas, nuodugniau tikrinti informaciją ir padeda išsaugoti pasitikėjimą verslo sandorių ir finansų sistemos sąžiningumu. Ji gali padėti kovoti su netinkamu bendrovių ir kitų juridinių asmenų bei juridinių struktūrų naudojimu pinigų plovimo arba teroristų finansavimo tikslais (dėl pagalbos tyrimams ir dėl poveikio reputacijai), nes visi, galintys sudaryti sandorius, žino tikrųjų savininkų tapatybę. Be to, vieša prieiga finansų įstaigoms ir valdžios institucijoms (įskaitant trečiųjų valstybių valdžios institucijas), kovojančioms su tokiais nusikaltimais, suteiks didesnes galimybes laiku ir efektyviai gauti informaciją. Prieiga prie tos informacijos taip pat padėtų atlikti pinigų plovimo, susijusių pirminių nusikaltimų ir teroristų finansavimo tyrimus;

<…>

(38) asmens duomenų tvarkymui pagal šią direktyvą taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679[4]. Todėl fiziniai asmenys, kurių kaip tikrųjų savininkų asmens duomenys laikomi nacionaliniuose registruose, turėtų būti atitinkamai informuojami. Be to, prieiga turėtų būti suteikta tik prie tokių asmens duomenų, kurie yra atnaujinti ir atitinka realius tikruosius savininkus, o atitinkami savininkai turėtų būti informuoti apie jų teises pagal dabartinę Sąjungos duomenų apsaugos teisės sistemą, nustatytą Reglamente [2016/679] ir direktyvoje (ES) 2016/680[5], bei toms teisėms įgyvendinti taikomas procedūras. Be to, siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui registruose saugoma informacija ir siekiant subalansuoti tikrųjų savininkų teises, valstybės narės gali nuspręsti, kad derėtų apsvarstyti galimybę taip pat tikrajam savininkui pateikti informaciją apie prašymą teikiantį asmenį ir to prašymo teisinį pagrindą;

<…>

(42) valstybės narės teisėtą interesą turėtų apibrėžti (tiek kaip bendrą sąvoką, tiek kaip prieigos prie informacijos apie tikruosius savininkus kriterijų) savo nacionalinėje teisėje. Visų pirma tomis apibrėžtimis teisėto intereso sąvoka neturėtų būti apribojama vien tiems atvejams, kai vyksta administracinės ar teisminės procedūros. Todėl, kai tinkama, jomis turėtų būti sudarytos sąlygos atsižvelgti į prevencinį nevyriausybinių organizacijų ir tiriamosios žurnalistikos atstovų darbą kovos su pinigų plovimu, teroristų finansavimu ir susijusiais pirminiais nusikaltimais srityje. Sujungus valstybių narių registrus, kuriuose kaupiama informacija apie tikruosius savininkus, tiek nacionalinė, tiek tarpvalstybinė prieiga prie kiekvienos valstybės narės registro turėtų būti suteikiama remiantis teisėto intereso apibrėžtimi, nustatyta valstybės narės, kurioje pagal šios direktyvos nuostatas į registrus įtraukta informacija apie patikos fondo arba panašios juridinės struktūros tikruosius savininkus, atitinkamoms tos valstybės narės valdžios institucijoms priėmus sprendimą. Valstybių narių registrų, kuriuose kaupiama informacija apie tikruosius savininkus, atžvilgiu valstybės narės taip pat turėtų turėti galimybę nustatyti mechanizmus skundams dėl sprendimų, kuriais suteikiama prieiga prie informacijos apie tikruosius savininkus arba atsisakoma ją suteikti, nagrinėti. <…>“

[4] 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016, p. 1).

[5] 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuriuo panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (OL L 119, 2016, p. 89).

B. Italijos teisė

1. Įstatyminis dekretas Nr. 231/2007

9. Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos 2007 m. lapkričio 21 d. *Decreto legislativo n. 231 – Attuazione della direttiva 2005/60/CE concernente la prevenzione dell'utilizzo del sistema finanziario a scopo di riciclaggio dei proventi di attività criminose e di finanziamento del terrorismo nonchè della direttiva 2006/70/CE che ne reca misure di esecuzione* (Įstatyminis dekretas Nr. 231 dėl Direktyvos 2005/60/EB dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui ir Direktyvos 2006/70/EB, nustatančios jos įgyvendinimo priemones, įgyvendinimo; toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 231/2007)[6] 1 straipsnio 2 dalies ee punkte „paslaugų teikėjas bendrovėms ir patikos fondams“ apibrėžtas kaip „bet koks fizinis ar juridinis asmuo, kuris verslo tikslais bet kurias iš toliau išvardytų paslaugų teikia trečiosioms šalims: <…> veikia kaip tiesioginės patikos ar panašios juridinės struktūros patikėtinis arba pasirūpina, kad kitas asmuo eitų tokias pareigas“.

10. Šio įstatyminio dekreto 20 straipsnyje reglamentuojamas tikrojo savininko nustatymas.

11. Minėto įstatyminio dekreto 21 straipsnio 3 ir 4 dalyse numatyta:

„3. Patikos fondai <…> ir panašios juridinės struktūros, įsteigti ar reziduojantys Italijos Respublikos teritorijoje, turi būti įregistruoti specialiame šiuo tikslu numatytame įmonių registro skyriuje. 22 straipsnio 5 dalyje nurodytą informaciją apie šių patikos fondų ir panašių juridinių struktūrų tikruosius savininkus, įsteigtus ar reziduojančius Italijos Respublikos teritorijoje, patikėtinis (-ai) arba kitas asmuo patikėtinio ar asmens, kuris naudojasi lygiavertėmis teisėmis, įgaliojimais ir galiomis panašiose juridinėse struktūrose, vardu perduoda <…> įmonių registrui, kad ši informacija būtų jame saugoma. <…>

4. Teisė susipažinti su 22 straipsnio 5 dalyje nurodyta informacija apie patikos fondų tikruosius savininkus suteikiama:

<…>

da) privatiems asmenims, įskaitant turinčius atskirų interesų, kurie turi svarbų ir diferencijuotą teisinį interesą, kai reikia žinoti tikruosius savininkus, kad būtų išsaugotas arba ginamas teisiškai saugomą situaciją atitinkantis interesas, jei šie asmenys turi konkrečių ir dokumentais pagrįstų įrodymų, kad tikrasis savininkas ir juridinis savininkas nesutampa. Suinteresuotumas turi būti tiesioginis, konkretus ir aktualus, o atskiriems interesams atstovaujančių subjektų atveju jis neturi sutapti su atstovaujamos kategorijos asmenų interesais. Išskirtinėmis aplinkybėmis, kai tikrajam savininkui kiltų neproporcinga sukčiavimo, pagrobimo, šantažo, turto prievartavimo, priekabiavimo, smurto ar bauginimo rizika arba kai tikrasis savininkas yra neveiksnus ar nepilnametis, gali būti atsisakyta suteikti teisę susipažinti su visa informacija arba jos dalimi apie tikruosius savininkus, atliekant vertinimą kiekvienu konkrečiu atveju ir išsamiai išnagrinėjus išskirtinį aplinkybių pobūdį. <…>“

[6] 2015 m. gruodžio 14 d., GURI, Nr. 290, p. 5.

12. To paties įstatyminio dekreto 22 straipsnio 5 ir 5a dalyse nustatyta:

„5. Tiesioginių patikos fondų administratoriai <…> ir asmenys, kurie naudojasi lygiavertėmis teisėmis, įgaliojimais ir galiomis panašiose juridinėse struktūrose, jeigu jie yra įsteigti ar turi registruotą buveinę Italijos Respublikos teritorijoje, gauna ir saugo tinkamą, tikslią ir aktualią informaciją apie patikos fondo ar panašios juridinės struktūros teisių turėtojus, t. y. informaciją apie patikėtojo (-ų), administratoriaus (-ų), saugotojo (-ų) arba bet kurio kito asmens, veikiančio administratoriaus vardu, kai taikytina, naudos gavėjų ar naudos gavėjų grupių ir kitų fizinių asmenų, kontroliuojančių patikos fondą arba panašią juridinę struktūrą, ir bet kurio kito fizinio asmens, kuris galiausiai kontroliuoja patikos fondui ar panašiai juridinei struktūrai perduotą turtą per tiesioginę ar netiesioginę nuosavybę arba kitais būdais, tapatybę. Tiesioginio patikos fondo patikėtiniai ir asmenys, kurie naudojasi lygiavertėmis teisėmis, įgaliojimais ir galiomis panašiose juridinėse struktūrose, šią informaciją saugo ne trumpiau kaip penkerius metus nuo jų patikėtinio statuso pabaigos ir nedelsdami pateikia ją 21 straipsnio 2 dalies a ir b [punktuose] nurodytoms institucijoms. Tie patys patikėtiniai, kurie, eidami šias pareigas, užmezga nuolatinius ar profesinius santykius arba retkarčiais teikia paslaugas, praneša apie savo statusą atitinkamoms institucijoms.

5a. Šiame dekrete nurodytais tikslais į patikos fondus panašiomis juridinėmis struktūromis laikomi subjektai ir struktūros, kurie dėl savo struktūros ir funkcijų sukelia teisines pasekmes, lygiavertes tiesioginės patikos teisinėms pasekmėms, taip pat atsižvelgiant į tai, kad turtas skiriamas tam tikram tikslui ir jį valdo ne savininkas, o kitas asmuo, vieno ar kelių naudos gavėjų interesais arba siekdamas konkretaus tikslo.“

2. Ministro dekretas Nr. 55/2022

13. 2022 m. kovo 11 d. *Decreto del Ministero dell'Economia e delle Finanze, Nr.°55 – Regolamento recante disposizioni in materia di comunicazione, accesso e consultazione dei dati e delle informazioni relativi alla titolarità effettiva di imprese dotate di personalità giuridica, di persone giuridiche private, di trust produttivi di effetti giuridici rilevanti ai fini fiscali e di istituti giuridici affini al trust* (Ekonomikos ir finansų ministro dekretas Nr. 55 dėl reglamento, kuriame pateikiamos nuostatos dėl duomenų ir informacijos apie juridinio asmens statusą turinčių įmonių, privačių juridinių asmenų, patikos fondų, darančių atitinkamą teisinį poveikį mokesčių srityje, ir į patikos fondus panašių juridinių struktūrų tikruosius savininkus perdavimo, prieigos ir susipažinimo su jais; toliau – Ministro dekretas Nr. 55/2022)[7] 1 straipsnio g punkte perimta Įstatyminio dekreto Nr. 231/2007 22 straipsnio 5a dalyje pateikta panašių juridinių struktūrų apibrėžtis.

14. Ministro dekreto Nr. 55/2022 4 straipsnio 1 dalies e punkte numatyta: „galima nurodyti išimtines aplinkybes, jei tokių yra, kurioms esant neleidžiama susipažinti su informacija apie tikruosius savininkus, kaip tai suprantama pagal [Įstatyminio dekreto Nr. 231/2007] 21 straipsnio 2 dalies f punkto antrą sakinį ir 4 dalies da punkto trečią sakinį, ir nurodyti elektroninio pašto adresą, kuriuo būtų galima gauti 7 straipsnio 3 dalyje nurodytus pranešimus kaip suinteresuotajam asmeniui“.

[7] 2022 m. gegužės 25 d., GURI, Nr. 121, p. 1.

15. Ministro dekreto Nr. 55/2022 7 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatyta:

„2. Duomenys ir informacija apie patikos fondų ir panašių juridinių struktūrų tikruosius savininkus <…>, kurie turi būti įrašyti į specialų skyrių, perduoti pagal 3 straipsnį ir saugomi specialiame įmonių registro skyriuje, turi būti prieinami visiems fiziniams ar juridiniams asmenims, įskaitant turinčius atskirų interesų, kurie turi teisę susipažinti su jais pagal [Įstatyminio dekreto Nr. 231/2007] 21 straipsnio 4 dalies da punkto pirmą ir antrą sakinius, remiantis pagrįsto prašymo susipažinti su duomenimis pateikimu teritorinę kompetenciją turintiems prekybos rūmams, iš kurio matyti, kad įvykdytos to paties 21 straipsnio 4 dalies da punkto pirmame ir antrame sakiniuose nurodytos išankstinės sąlygos. Per 20 dienų nuo prašymo pateikimo teritorinę kompetenciją turintys prekybos rūmai suteikia prieigą arba pareiškėjui praneša apie pagrįstą atsisakymą patvirtintu el. paštu. Jei per nurodytą terminą atsakymas nepateikiamas, laikoma, kad galimybė susipažinti nesuteikiama.

3. <…> [T]eritorinę kompetenciją turintys prekybos rūmai perduoda 1 ir 2 dalyse nurodytą prašymą susipažinti su informacija suinteresuotajam asmeniui <…> Per dešimt dienų nuo to pranešimo gavimo suinteresuotasis asmuo gali <…> pateikti pagrįstą prieštaravimą. Prekybos rūmai kiekvienu konkrečiu atveju vertina suinteresuotojo asmens nurodytas išimtines aplinkybes, numatytas [Įstatyminio dekreto Nr. 231/2007] 21 straipsnio 2 dalies f punkte ir 4 dalies da punkte, kurios visiškai ar iš dalies pateisina atsisakymą leisti susipažinti su informacija, taip pat atsižvelgiant į nurodytos rizikos ir intereso susipažinti su informacija proporcingumo principą. Įvertinę suinteresuotojo asmens nurodytas išimtines aplinkybes teritorinę kompetenciją turintys prekybos rūmai gali visiškai arba iš dalies atsisakyti leisti susipažinti su 1 ir 2 dalyse nurodytais duomenimis. Apie pagrįstą atsisakymą leisti susipažinti su informacija pareiškėjui pranešama <…> per 20 dienų nuo prašymo leisti susipažinti su informacija pateikimo. Nepateikus pranešimo per pirmiau nurodytą terminą laikoma, kad prašymas leisti susipažinti su informacija yra atmestas.“

III. Pagrindinės bylos aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

16. Kelios Italijos patikos bendrovės *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacijaus apygardos administracinis teismas, Italija) apskundė aktus, kuriais Italijos vyriausybė prie panašių juridinių struktūrų priskyrė patikos bendrovių patikos įgaliojimus, todėl jos buvo įpareigotos pateikti informaciją apie tikruosius šių įgaliojimų naudos gavėjus.

17. Tarp šių bendrovių yra *Across Fiduciaria SpA*, *Galvani Fiduciaria Srl*, *Sfo Fiduciaria Srl* (toliau – *Across Fiduciaria* ir kt.), *Unione Fiduciaria SpA*, *Assoservizi Fiduciari*, *Aletti Fiduciaria SpA*, *Torino Fiduciaria – Fiditor Srl* (toliau – *Unione Fiduciaria ir kt.*) ir *Ser-Fid Italiana Fiduciaria e di Revisione SpA* (toliau – *Ser-Fid*).

18. Jų skundai buvo atmesti.

19. Savo skunduose, pateiktuose prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme, apeliantės iš esmės teigia, kad Italijos teisės aktai nesuderinami su Sąjungos teisės aktais, kad pastarieji patys yra neteisėti ir kad Italijos teisės aktai yra neteisėti, nes prie panašių juridinių struktūrų priskyrė patikos bendrovių patikos įgaliojimus.

20. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme nagrinėjamas šalių ginčas dėl Direktyvos 2015/849 31 straipsnio nuostatų, susijusių, pirma, su sąvokos „panašios juridinės struktūros“ apibrėžtimi, atsižvelgiant į SESV 114 ir 288 straipsnius, ir, antra, dėl sąvokos „teisėtas interesas“, kurį fiziniai ir juridiniai asmenys turi įrodyti, kad galėtų susipažinti su informacija apie tikruosius savininkus, apibrėžtimi, atsižvelgiant į Chartijos 7 ir 8 straipsnius, teisėtumo.

21. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja, ar patikos bendrovių patikos įgaliojimai gali būti laikomi panašiomis juridinėmis struktūromis ir dėl to privalo pateikti duomenis tikrųjų savininkų registrui. Šiam teismui taip pat kyla klausimas dėl Italijos teisės aktuose nustatytos tikrojo savininko teisės į veiksmingą teisminę gynybą apsaugos tvarkos. Jis pažymi, kad teisę į išimtį, dėl, be kita ko, neproporcingos rizikos vertina administracinė institucija, o prieš atskleidžiant duomenis nėra galimybės kreiptis į teismą.

22. Šiomis aplinkybėmis byloje C-684/24 *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Direktyvos 2015/849] 31 straipsnio 4 dalis tiek, kiek pagal ją leidžiama susipažinti su informacija apie patikos fondo ar panašios juridinės struktūros tikruosius savininkus, yra suderinama su [Chartijos 7 ir 8 straipsniais] ir [Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos[8] 8 straipsniu] tiek, kiek jomis bet kuriuo atveju leidžiama susipažinti su duomenimis bet kuriam fiziniam ar juridiniam asmeniui, „galinčiam įrodyti teisėtą interesą“, nepatikslinant ir neapibrėžiant pačios sąvokos „teisėtas interesas“, paliekant jos apibrėžtį visiškai valstybių narių nuožiūrai, dėl ko kyla pavojus, kad bus pernelyg plačiai apibrėžta subjektyvioji teisės susipažinti su informacija taikymo sritis, o tai gali pakenkti minėtoms asmens pagrindinėms teisėms?

2. Ar [Direktyvos 2015/849] 31 straipsnio 7a dalyje numatytos apsaugos priemonės, susijusios su teise apskųsti administracine tvarka sprendimą, kuriuo nukrypstama (išimtinėmis nacionalinėje teisėje nustatytomis aplinkybėmis) nuo 4 dalyje nurodytos galimybės susipažinti su informacija (bet kuriuo atveju leidžiama susipažinti su informacija apie patikos fondo ar panašios juridinės struktūros savininkus), atsižvelgiant į [Chartijos] 47 straipsnyje ir [Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos] 6 straipsnyje numatytą apsaugą, yra suderinamos su [Ministro dekreto Nr. 55/2022] 6 ir 7 straipsniais tiek, kiek jais ne teisminei administracinei institucijai, kaip antai teritorinę kompetenciją turintiems prekybos rūmams, suteikiami įgaliojimai spręsti dėl negrįžtamą poveikį turinčio informacijos atskleidimo ir tik vėlesniu etapu numatant teisę į teisminę teisių gynimo priemonę, kuria gali pasinaudoti tikrasis savininkas?“

23. Byloje C-685/24 *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Direktyvos 2015/849] versijos italų kalba 31 straipsnio 1, 2 ir 10 dalyse vartojama sąvoka „istituti giuridici“ [juridinės struktūros], atsižvelgiant į tai, ką galima suprasti iš [šios] direktyvos versijų kitomis pagrindinėmis kalbomis, konteksto ir tikslų, turi būti aiškinama kaip reiškianti suderintą tam tikrą socialinį reiškinį reglamentuojančių taisyklių ir principų rinkinį, ar, atvirkščiai, konkretų specifinį ekonominį-teisinį sandorį, o gal tam tikras ekonominių-teisinių sandorių rūšis, vertinamas pagal jų esminius požymius, kurios sandara arba funkcijomis bet kuriuo atveju panašios į patikos fondus?

[8] Pasirašyta 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje.

2. Ar [Direktyvos 2015/849] 31 straipsnio 10 dalį reikia aiškinti taip, kad valstybių narių pranešimai ir Komisijos ataskaita <…> Parlamentui ir Tarybai neturi privalomos norminės galios, o yra tik aktai, kuriais įvairiose teisės sistemose nurodomos <…> panašios juridinės struktūros, todėl ginčo atveju nacionalinis teismas ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismas vis dėlto privalo patikrinti, ar tokios struktūros sandara arba funkcijomis panašios į patikos fondus, remdamiesi tik [šios] direktyvos nuostatomis, nes tokie teisės aktai negali būti laikomi papildančiais privalomas [Sąjungos] teisės nuostatas?

3. Ar Sąjungos teisė, visų pirma Direktyvos [2015/849] 1, 2, 4, 5 ir 12-17 konstatuojamosios dalys, 2 straipsnis, 3 straipsnio <…> 6 punktas ir 31 straipsnis bei Direktyvos [2018/843] 4, 5, 16, 17 ir 25-34 konstatuojamosios dalys, turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos tokios nacionalinės teisės nuostatos, kaip Įstatyminio dekreto Nr. 231/2007 1 straipsnio 2 dalies ee punktas ir 20-22 straipsniai, tiek, kiek pagal juos prie juridinių struktūrų, sandara ir funkcijomis panašių į patikos fondus, priskiriami patikos bendrovių patikos įgaliojimai?

4. Ar pagal Sąjungos teisę, visų pirma proporcingumo principą ir [Direktyvos 2015/849] 31 straipsnio 1 dalį, siejamą su ESS 5 straipsnio 4 dalimi ir Direktyvos [2018/843] 5 ir 27 konstatuojamosiomis dalimis, draudžiamos tokios nacionalinės teisės nuostatos, kaip Įstatyminio dekreto Nr. 231/2007 1 straipsnio 2 dalies ee punktas ir 20-22 straipsniai, tiek, kiek jomis prie juridinių struktūrų, kurios sandara ir funkcijomis panašios į patikos fondus, priskiriami patikos bendrovių patikos įgaliojimai, nors tokių bendrovių veiklai taikoma nemažai įpareigojimų, ją prižiūri kelios nacionalinės valdžios institucijos ir atsižvelgiama į galimą riziką, susijusią su vykdomais sandoriais?

5. Ar [Direktyvos 2015/849] 31 straipsnio 1, 2 ir 10 dalių nuostatos negalioja dėl to, kad jos prieštarauja SESV 114 straipsnio ir 288 straipsnio 3 dalies nuostatoms bei veiksmingumo principui?

6. Ar Sąjungos teisė, visų pirma [Direktyvos 2015/849] 1, 2, 5 ir 12-17 konstatuojamosios dalys, taip pat šios direktyvos 30 ir 31 straipsniai, [Direktyvos 2018/843] 4, 5, 16, 17 ir 25–34 konstatuojamosios dalys, Chartijos 6, 7, 8 ir 16 straipsniai bei ESS 5 straipsnio 4 dalyje įtvirtintas proporcingumo principas turi būti aiškinami – taip pat atsižvelgiant į 2022 m. lapkričio 22 d. Sprendimą *Luxembourg Business Registers*[9] – taip, kad pagal juos draudžiamos tokios teisės nuostatos, kaip Įstatyminio dekreto Nr. 231/2007 21 straipsnio 4 dalies da punktas ir Ministro dekreto Nr. 55/2022 7 straipsnio 2 dalis, pagal kurias suteikiama galimybė privatiems asmenims, įskaitant asmenis, turinčius atskirų interesų, kurie turi svarbų ir diferencijuotą teisinį interesą, tais atvejais, kai žinoti tikrąjį savininką būtina siekiant apsaugoti arba apginti interesą, atitinkantį pagal teisės aktus saugomą situaciją, kai turima konkrečių ir dokumentais pagrįstų įrodymų, jog faktinis ir teisinis savininkas nesutampa, taip pat reikalaujama, kad interesas būtų tiesioginis, konkretus ir aktualus, o atskiriems interesams atstovaujančių subjektų atveju jis turi nesutapti su atstovaujamai kategorijai priklausančių asmenų interesu?“

24. 2024 m. gruodžio 4 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu bylos C-684/24 ir C-685/24 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimtas galutinis sprendimas.

9 C-37/20 ir C-601/20, EU:C:2022:912; toliau – Sprendimas *Luxembourg Business Registers*.

25. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašė Teisingumo Teismo šią bylą nagrinėti taikant pagreitintą procedūrą, numatytą Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnyje.

26. 2025 m. rugsėjo 2 d. nutartimi [10] Teisingumo Teismo pirmininkas atmetė šį prašymą taikyti pagreitintą procedūrą ir nutarė, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateikta informacija pateisina bylos nagrinėjimą pirmenybės tvarka pagal Procedūros reglamento 53 straipsnio 3 dalį.

27. *Across Fiduciaria* ir kt., *Unione Fiduciaria* ir kt., *Ser-Fid*, *Camera di Commercio Industria Artigianato e Agricoltura di Roma* (Romos prekybos, pramonės, amatų ir žemės ūkio rūmai, Italija), Vokietijos ir Italijos vyriausybės, Parlamentas, Taryba ir Komisija pateikė rašytines pastabas. Šios šalys, išskyrus Vokietijos vyriausybę, pateikė žodines pastabas 2025 m. rugsėjo 25 d. vykusiame posėdyje.

IV. Analizė

28. Analizę pradėsiu nuo klausimo, susijusio su sąvokos „panašios juridinės struktūros“ teisėtumo (A). Tada nagrinėsiu klausimus, susijusius su patikos įgaliojimais ir jiems taikoma tokioms panašioms juridinėms struktūroms taikytina tvarka (B). Toliau nagrinėsiu, pirma, nuostatų, kuriomis reglamentuojama asmenų, galinčių įrodyti teisėtą interesą, teisė susipažinti su informacija apie tikruosius savininkus, suderinamumą su pagrindinėms teisėms ir, antra, kaip šias nuostatas reikėtų aiškinti, kad jos būtų suderinamos su šiomis pagrindinėmis teisėmis (C). Galiausiai aptarsiu tikrojo savininko, kurio prašymą neleisti susipažinti su informacija apie jį atmetė neteisminė institucija, teisę į veiksmingą teisminę gynybą (D).

A. Dėl penktojo klausimo byloje C-685/24

29. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 1, 2 ir 10 dalys yra teisėtos, atsižvelgiant į SESV 114 straipsnį ir 288 straipsnio 3 dalį, taip pat į veiksmingumo principą.

30. Šis teismas pateikė Teisingumo Teismui tokį klausimą, nes Teisingumo Teismas turi išimtinę jurisdikciją priimti sprendimą dėl Sąjungos akto galiojimo [11], tačiau neabejoja dėl šios nuostatos galiojimo.

31. Iš tiesų sąvoka, kurios galiojimas ginčijamas, yra „panašios juridinės struktūros“, kuri, apeliančių nuomone, nėra pakankamai aiški, tiksli ir nuspėjama, kad būtų galima pasiekti teisinio saugumo tikslą ir užtikrinti vienodas sistemos taikymo sąlygas valstybėse narėse.

32. Kaip ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, manau, kad Sąjungos teisės aktų leidėjui pagal SESV 114 straipsnio 1 dalį palikta diskrecija suderinti teisės aktus [12], susijusius su finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui prevencija [13], ir pasirinkti direktyvą, įpareigojančią valstybes nares rezultato, kurį reikia pasiekti, atžvilgiu, paliekant

[10] Žr. 2025 m. rugsėjo 2 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartį *Across Fiduciaria ir kt.* (C-684/24 ir C-685/24, EU:C:2025:727).

[11] Žr. 2015 m. spalio 6 d. Sprendimą *Schrems* (C-362/14, EU:C:2015:650, 61 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[12] Žr. 2018 m. lapkričio 22 d. Sprendimą *Swedish Match* (C-151/17, EU:C:2018:938, 71 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[13] Žr. Direktyvos 2015/849 1 straipsnio 1 dalį.

valstybėms narėms galimybę pasirinkti įgyvendinimo formą ir būdus, leidžia remtis Direktyvoje 2015/849 vartojama sąvoka „panašios juridinės struktūros“, o šios sąvokos ribos neturi būti išsamiau apibrėžtos pačioje direktyvoje.

33. Iš tiesų šios direktyvos tikslas – užtikrinti kovą su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu. Taigi tikslas užtikrinti didesnį finansų sistemos skaidrumą suteikiant galimybę susipažinti su informacija apie tikruosius savininkus pasiekiamas tik tuo atveju, jei panašioms juridinėms struktūroms, kurios nėra visose valstybėse narėse žinomi mechanizmai, taikomos tos pačios taisyklės kaip patikos fondams, kad būtų išvengta šios skaidrumo pareigos apėjimo.

34. Be to, tai, kad, viena vertus, pagal Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 10 dalį valstybėms narėms paliekama pareiga pranešti Komisijai apie jų nacionalinėje teisėje esančių panašių juridinių struktūrų kategorijas, charakteristikų aprašymą, pavadinimus ir, jei taikytina, teisinį pagrindą ir, kita vertus, Komisijai *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbti šių panašių juridinių struktūrų suvestinį sąrašą, neprieštarauja Sąjungos teisės aktų leidėjui ir valstybėms narėms paliktai diskrecijai.

35. Teisingumo Teismas taip pat pripažino Sąjungos teisės aktų leidėjo diskreciją, kai teisės aktai derinami srityse, kurioms būdingi sudėtingi techniniai ypatumai[14], o taip yra apibrėžiant mechanizmus, kurie gali būti prilyginti patikos fondams.

36. Galiausiai pažymiu, kad nė viena šalis nepaaiškina, kaip teisės susipažinti su informacija apie tikruosius savininkus tvarkos išplėtimas įtraukiant panašias juridines struktūras, pranešimas Komisijai apie šias nacionalinėje teisėje numatytas struktūras ir jų paskelbimas kenkia Direktyvos 2015/849, kuria nustatomas didesnis finansų sistemos skaidrumas, veiksmingumui. Tačiau aiškinant šios direktyvos nuostatas turi būti vadovaujamasi šiuo veiksmingumo principu.

37. Todėl siūlau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui atsakyti, kad išnagrinėjus penktąjį prejudicinį klausimą byloje C-685/24 nenustatyta nieko, kas galėtų turėti įtakos Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 1, 2 ir 10 dalių galiojimui.

B. Dėl pirmojo-ketvirtojo klausimų byloje C-685/24

38. Šiais keturiais klausimais, kuriuos, mano nuomone, reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia Teisingumo Teismo, ar pagal Italijos teisę įsteigtų patikos bendrovių patikos įgaliojimai yra panašios juridinės struktūros, kaip jos suprantamos pagal Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 1 dalį. Konkrečiau kalbant, šis teismas siekia išsiaiškinti, ar sąvoka „panaši juridinė struktūra“ reiškia suderintų taisyklių ir principų visumą, ar, priešingai, konkretų ir specifinį sandorį arba tam tikrų rūšių sandorius, vertinamus pagal jų esminius požymius. Minėtas teismas taip pat siekia išsiaiškinti, ar šios direktyvos 31 straipsnio 10 dalyje numatyti pranešimai ir paskelbimas turi norminę, ar vien informacinę reikšmę ir ar nacionalinis teismas turi patikrinti, ar struktūra, apie kurią pranešta ir kuri paskelbta, gali būti laikoma „panašia juridine struktūra“. Tam pačiam teismui kyla klausimas, ar minėta direktyva draudžiami Italijos teisės aktai, pagal kuriuos patikos bendrovių patikos įgaliojimai prilyginami panašioms juridinėms struktūroms, net jei šiems patikos įgaliojimams taikoma nacionalinių valdžios institucijų priežiūra.

[14] Žr. 2018 m. lapkričio 22 d. Sprendimą *Swedish Match* (C-151/17, EU:C:2018:938, 71 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

39. Norint atsakyti į šiuos klausimus, būtina nuosekliai išnagrinėti keturis punktus, dėl kurių kilo šie klausimai.

40. Pirma, sąvoka „panaši juridinė struktūra“, nepaisant skirtingų realijų nacionalinėje teisėje, kurias ji gali apimti, yra savarankiška Sąjungos teisės sąvoka, todėl ji turi būti aiškinama atsižvelgiant ne į nacionalinėje teisėje pateiktą apibrėžtį ar nacionalinės doktrinos poziciją, o į Direktyvos 2015/849, kurioje ji įtvirtinta, tikslus [15].

41. Taigi, pirma, kaip pažymi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pradinėje Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 8 dalies redakcijoje panašios juridinės struktūros buvo nurodytos tik taip: „[v]alstybės narės užtikrina, kad šiame straipsnyje numatytos priemonės būtų taikomos kitų rūšių juridiniams vienetams, kurių struktūra ar funkcijos yra panašios į patikos fondų struktūrą ar funkcijas“. Tuo metu patikos fondų ir panašių juridinių struktūrų įtraukimas į teisės susipažinti su informacija apie tikruosius savininkus taikymo sritį buvo pagrįstas siekiu užtikrinti skirtingų rūšių juridinių struktūrų lygybę [16].

42. Antra, Direktyvos 2018/843 29 konstatuojamojoje dalyje aiškiai nurodyta, kad reikia patikslinti, kokios juridinės struktūros dėl savo funkcijų ar struktūros turi būti laikomos panašiomis į patikos fondus „siekiant užtikrinti teisinį tikrumą ir vienodas veiklos sąlygas“. Šio skaidrumo reikalavimo tikslas – užkirsti kelią piktnaudžiavimui tokiomis bendrovėmis ir kitais teisės subjektais pinigų plovimo ir teroristų finansavimo tikslais. Taigi Direktyvos 2015/849 pakeitimuose, padarytuose Direktyva 2018/843, numatyta, kad valstybės narės praneša Komisijai apie „patikos fondų ir panašių juridinių struktūrų kategorijas, ypatybių aprašymą, pavadinimus ir, kai taikoma, teisinį pagrindą“ ir kad Komisija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia konsoliduotą sąrašą [17]. Be to, Komisija turi pateikti Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje įvertinama, ar visi patikos fondai ir panašios juridinės struktūros buvo tinkamai identifikuoti ir ar jiems taikomi Direktyvos 2015/849 įpareigojimai ir, kai taikoma, ji turi imtis reikiamų priemonių, kad veiktų atsižvelgdama į tos ataskaitos rezultatus [18].

43. Remiantis tuo, kas išdėstyta, matyti, kad panašios juridinės struktūros yra tos, kurių funkcijos ar struktūra yra panašios į patikos fondų, ir kad valstybės narės gali geriausiai jas išvardyti pagal savo nacionalinės teisės aktus.

44. Antra, dėl šio Komisijos sudaryto suvestinio sąrašo teisinio pobūdžio, manau, kad jis yra informacinis ir neprivalomas. Direktyvos 2018/843 29 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad valstybių narių pranešimas ir Komisijos paskelbimas turi leisti kitoms valstybėms narėms nustatyti tokias panašias juridines struktūras. Kaip pastabose pažymi Komisija, šis suvestinis sąrašas skelbiamas ne *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* dalyje „Teisės aktai“, o dalyje „Pranešimai ir informacija“ [19].

45. Trečia, dėl patikos bendrovių sudarytų patikos įgaliojimų prilyginimo į patikos fondus panašioms juridinėms struktūroms, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pagal Italijos teisę šie įgaliojimai gali būti prilyginti vadinamiesiems „germanų“

[15] Žr. 1984 m. sausio 18 d. Sprendimą *Ekro* (327/82, EU:C:1984:11, 11 punktas).

[16] Žr. Direktyvos 2015/849 17 konstatuojamąją dalį.

[17] Žr. Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 10 dalies pirmą pastraipą.

[18] Žr. Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 10 dalies antrą pastraipą.

[19] Žr. patikos fondų ir panašių juridinių struktūrų, reglamentuojamų pagal valstybių narių teisę, apie kuriuos pranešta Komisijai, sąrašą (OL C 360, 2019, p. 28). Taip pat žr. antrąjį sąrašą, kuriuo panaikintas ir pakeistas pirmasis sąrašas, t. y. patikos fondų (*trusts*) ir panašių juridinių struktūrų, valdomų pagal valstybių narių teisę, apie kuriuos pranešta Komisijai, sąrašą (OL C 136, 2020, p. 5).

patikos fondams, t. y. be nuosavybės teisės perdavimo. Vis dėlto reikia priminti, kad nei patikos fondas, nei patikos sutartis nėra apibrėžti Direktyvoje 2015/849, ir kad šie mechanizmai reglamentuojami tik trijų valstybių narių nacionalinėje teisėje ir pripažįstami tik trijų kitų valstybių narių teritorijoje, remiantis 1985 m. liepos 1 d. Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijoje pasirašytos konvencijos dėl patikos fondams (*trusts*) ir jų pripažinimui taikytinos teisės, nuostatomis [20]. Todėl galima atsižvelgti į šioje konvencijoje pateiktą apibrėžtį, siekiant įvertinti, į kokias struktūras ar funkcijas turi būti panašios nacionalinės juridinės struktūros.

46. Minėtos konvencijos 2 straipsnyje nurodyta, kad „patikos fondas – tai teisiniai santykiai, kuriuos teisės aktu *inter vivos* arba *mortis causa* nustatė tam tikras asmuo – patikėtojas, kai turtas buvo perduotas kontroliuoti patikėtiniui naudos gavėjo interesais arba siekiant konkretaus tikslo“. Šioje nuostatoje papildomai nurodyta, kad patikos fondas turi, be kita ko, šias savybes: patikos fondo turtas nėra patikėtinio turto dalis, patikos fondo turtas registruojamas patikėtinio vardu arba patikėtinio vardu veikiančio kito asmens vardu, patikėtinis turi administruoti, valdyti turtą arba juo disponuoti pagal patikos fondo sąlygas.

47. Todėl nuosavybės teisės perdavimas patikėtiniui siaurąja prasme nėra privalomas, tačiau tai, kad patikėtinis arba jo vardu veikiantis asmuo nurodomas su turtu susijusiame nuosavybės teisės dokumente, yra patikos fondo ypatybė. Būtent ši patikos fondo funkcija pateisina teisės susipažinti su informacija apie tikruosius tokio patikos fondo savininkus suteikimą siekiant užkirsti kelią nusikaltimams pinigų plovimo ir teroristų finansavimo srityje. Taigi ši tikrojo savininko maskavimo funkcija prisideda prie panašumo į patikos fondus, kurią turi išnagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

48. Taigi, kadangi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, patikos įgaliojimai apima turto investavimą kito asmens vardu, manau, kad būtent šis asmuo, kurio vardas ir pavardė nurodyti turto nuosavybės dokumente, atrodo esantis savininkas trečiųjų asmenų atžvilgiu. Todėl tretieji asmenys iš karto negali žinoti tikrojo savininko tapatybės. Šis skaidrumo trūkumas dėl tikrojo savininko yra panašus į patikos fondų skaidrumo trūkumą, todėl patikos bendrovės patikos įgaliojimas gali būti laikomas panašia juridine struktūra.

49. Ketvirta, apeliantės ginčija Italijos valdžios institucijų sprendimą pranešti apie patikos įgaliojimus kaip apie panašias juridines struktūras, motyvuodamos tuo, kad jiems taikyti Direktyvos 2015/849 31 straipsnyje nustatytą tvarką yra neproporcinga, atsižvelgiant į visas pareigas, kurios jau nustatytos šiems įgaliojimams pagal nacionalinę teisę. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas išvardijo kiekvienos apeliančių nurodytos pareigos ir šiame 31 straipsnyje įtvirtintos tvarkos skirtumus ir padarė išvadą, kad ši tvarka yra griežtesnė nei ankstesnės nacionalinės pareigos, nes joje, be kita ko, numatytas didesnis skaidrumas suteikiant galimybę susipažinti su informacija apie tikruosius savininkus. Iš tiesų, jei įsipareigojimai būtų identiški, apeliantės nebūtų ginčijusios šio patikos įgaliojimų prilyginimo patikos fondams. Be to, kiekvienu teisės aktu siekiama savo tikslų, o tai, kad taikomi teisės aktai, nereiškia, kad negali būti taikomi nauji teisės aktai, kuriais siekiama kito tikslo, galbūt kitais būdais.

50. Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad, mano nuomone, Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 1, 2 ir 10 dalys turėtų būti aiškinamos taip, kad pagal jas nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias patikos bendrovių patikos įgaliojimai, kaip ekonominių-teisinių sandorių rūšys, vertinami pagal jų esmines savybes, priskiriami prie

[20] Žr. 2020 m. rugsėjo 16 d. Komisijos ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai, kurioje įvertinta, ar valstybės narės tinkamai identifikavo visus pagal jų teisę valdomus patikos fondus ir panašias juridines struktūras ir ar jiems taiko Direktyvoje (ES) 2015/849 nustatytus įpareigojimus (COM(2020) 560 *final)*, p. 3.

panašių juridinių struktūrų, jeigu dėl struktūros ir funkcijų turtas investuojamas kito asmens vardu, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Tai, kad patikos bendrovių patikos įgaliojimams taikomos nacionalinių valdžios institucijų nustatytos pareigos ir priežiūra, šiuo atžvilgiu neturi reikšmės.

C. Dėl pirmojo klausimo byloje C-684/24 ir šeštojo klausimo byloje C-685/24

51. Šiais dviem klausimais, kuriuos, mano nuomone, reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia Teisingumo Teismo dėl Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos c punkto galiojimo, atsižvelgiant į Chartijos 7 ir 8 straipsnius, kuriais saugoma teisė į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą ir teisė į asmens duomenų apsaugą, ir dėl pirmosios iš šių nuostatų aiškinimo, siekiant nustatyti, ar pagal ją draudžiamos ją perkeliančios nacionalinės teisės nuostatos, numatant teisėto intereso apibrėžtį Italijos teisinėje sistemoje.

52. Dėl šios nuostatos galiojimo, pažymėtina, kad tam tikras išvadas galima daryti iš Sprendimo *Luxembourg Business Registers*, kuriame, atsižvelgiant į Chartijos 7 ir 8 straipsnius, pripažinta negaliojančia nuostata, pagal kurią visais atvejais bet kas gali susipažinti su informacija apie tikruosius bendrovių ir kitų juridinių asmenų savininkus [21]. Taigi šiame sprendime Teisingumo Teismas pripažino, kad tokia galimybe susipažinti su informacija yra rimtai suvaržomos Chartijos 7 ir 8 straipsniuose įtvirtintos pagrindinės teisės [22].

53. Be to, dėl suvaržymo, kurį lemia tokia visuomenės galimybė susipažinti su šia informacija, pateisinimo Teisingumo Teismas priminė, kad Chartijos 52 straipsnio 1 dalyje nustatytos keturios naudojimosi pagrindinėmis teisėmis apribojimo sąlygos. Toks apribojimas turi būti numatytas įstatymo, nepažeisti šių teisių esmės ir, laikantis proporcingumo principo, turi būti būtinas ir tikrai atitikti Sąjungos pripažintus bendrojo intereso tikslus [23].

54. Sprendime *Luxembourg Business Registers* Teisingumo Teismas konstatavo, kad Chartijos 52 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje nustatytos sąlygos, susijusios su teisėtumo principo [24] laikymusi ir jos 7 ir 8 straipsniuose garantuojamų pagrindinių teisių esmės paisymu [25], yra įvykdytos. Jis taip pat nustatė, kad šio suvaržymo tikslas, t. y. užkirsti kelią pinigų plovimui ir teroristų finansavimui, skaidrumo didinimu sukuriant aplinką, kuri gali būti mažiau naudojama šiais tikslais, yra bendrojo intereso tikslas, galintis pateisinti net didelius šių pagrindinių teisių suvaržymus [26].

55. Dėl paskutinės sąlygos, t. y. nagrinėjamo suvaržymo tinkamumo, būtinumo ir proporcingumo, Teisingumo Teismas pripažino, kad plačiosios visuomenės prieiga prie informacijos apie tikruosius savininkus gali padėti pasiekti bendrojo intereso tikslą užkirsti kelią pinigų plovimui ir teroristų finansavimui [27].

[21] Direktyvos 2018/843 1 straipsnio 15 punkto c papunktis, kuriuo buvo iš dalies pakeistas pirminės redakcijos Direktyvos 2015/849 30 straipsnio 5 dalies pirmos pastraipos c punktas.

[22] Žr. Sprendimą *Luxembourg Business Registers* (44 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[23] Žr. Sprendimą *Luxembourg Business Registers* (46 punktas).

[24] Žr. Sprendimą *Luxembourg Business Registers* (47–49 punktai ir nurodyta jurisprudencija).

[25] Žr. Sprendimą *Luxembourg Business Registers* (50–54 punktai).

[26] Žr. Sprendimą *Luxembourg Business Registers* (55–59 punktai ir nurodyta jurisprudencija).

[27] Žr. Sprendimą *Luxembourg Business Registers* (67 punktas).

56. Vis dėlto dėl suvaržymo būtinumo ir proporcingumo Teisingumo Teismas nusprendė, kad jie netenkinami, kai plačiajai visuomenei suteikiama galimybė susipažinti su informacija apie tikruosius savininkus.

57. Iš tiesų, pirma, galimybės susipažinti su šia informacija išplėtimas, šią galimybę, kuri numatyta tik kiekvienam asmeniui ar organizacijai, galinčiam įrodyti teisėtą interesą, pakeičiant plačiajai visuomenei suteikiama tokia galimybe dėl sunkumų apibrėžti šį teisėtą interesą, Teisingumo Teismo nuomone, neatitinka griežto suvaržymo būtinumo [28]. Antra, dėl suvaržymo proporcingumo, Teisingumo Teismas nusprendė, kad trūksta tikslumo ir duomenų, kurie gali būti pateikti plačiajai visuomenei, nustatymo, nes minimali informacija, kuri turi būti pateikta, buvo išvardyta neišsamiai [29]. Be to, jis nurodė, kad suvaržymo rimtumo ir bendrojo intereso tikslo svarbos palyginimas buvo nepakankamas, nes kova su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu pirmiausia priklauso nuo valdžios institucijų, o suvaržymo padidinimas, atsiradęs suteikus galimybę susipažinti su informacija plačiajai visuomenei, nebuvo kompensuotas jokia galima šios reformos nauda, palyginti su ankstesne sistema [30].

58. Nors Teisingumo Teismas nuostatą, pagal kurią plačiajai visuomenei suteikiama galimybė susipažinti su informacija apie tikruosius savininkus, pripažino negaliojančia, manau, kad dėl pirma išdėstytų Teisingumo Teismo argumentų gali būti priimtas priešingas sprendimas nei Sprendime *Luxembourg Business Registers* vertinant Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos c punkto, kuriame numatyta galimybė fiziniams ar juridiniams asmenims, galintiems įrodyti teisėtą interesą, susipažinti su informacija apie patikos fondų ar panašių juridinių struktūrų tikruosius savininkus, galiojimą.

59. Iš tiesų, pirma, yra skirtumų tarp dviejų Direktyvos 2015/849 30 ir 31 straipsniuose numatytų galimybės susipažinti su informacija apie tikruosius savininkus mechanizmų.

60. Pirmasis skirtumas susijęs su pagrindinės informacijos turiniu. Nors šios direktyvos 30 straipsnio 5 dalies antroje pastraipoje nurodytas neišsamus pateiktinos informacijos sąrašas, minėtos direktyvos 31 straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje nustatytas išsamus informacijos, prieinamos tos pačios direktyvos 31 straipsnio 4 dalies c ir d punktuose nurodytiems asmenims, sąrašas. Mano nuomone, išsamus sąrašas padeda pakankamai tiksliai apibrėžti ir nustatyti prieinamus duomenis, būtent bet kuriam asmeniui, įrodančiam teisėtą interesą, laikantis Teisingumo Teismo nustatytų aiškumo ir tikslumo reikalavimų [31]. Tai, kad valstybių narių, norinčių leisti susipažinti su papildoma informacija, diskreciją riboja patikslinimas kitoje pastraipoje, kad šiuo atveju papildoma informacija turi apimti „bent gimimo datą arba kontaktinius duomenis, laikantis duomenų apsaugos taisyklių“ [32], taip pat gali geriau apibrėžti ir nustatyti šios papildomos informacijos pobūdį.

61. Antrasis skirtumas nuo situacijos, kurią Teisingumo Teismas vertino Sprendime *Luxembourg Business Registers*, susijęs su reikalavimu, kad asmuo, norintis susipažinti su informacija, įrodytų teisėtą interesą, o Direktyvos 2015/849 tekste šios sąvokos ribos neapibrėžtos.

62. Antra, dėl Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos c punkte numatytos sąvokos „teisėtas interesas“ galiojimo ir aiškinimo norėčiau priminti tris dalykus.

28 Žr. Sprendimą *Luxembourg Business Registers* (71 ir 72 punktai).

29 Žr. Sprendimą *Luxembourg Business Registers* (81 ir 82 punktai).

30 Žr. Sprendimą *Luxembourg Business Registers* (83–85 punktai).

31 Žr. Sprendimą *Luxembourg Business Registers* (65 ir 82 punktai).

32 Žr. Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 4 dalies trečią pastraipą.

63. Visų pirma sąvokos nesuderinamumas su pagrindinėmis teisėmis, dėl kurio ją nustatantis tekstas gali būti pripažintas negaliojančiu, gali būti nustatytas tik tuo atveju, jei tos sąvokos negalima aiškinti taip, kad būtų paisoma šių teisių [33]. Taigi sąvoką „teisėtas interesas“ galima aiškinti paisant pagrindinių teisių, skirtingai nei sąvoką „plačioji visuomenė“, kuri taikoma visiems asmenims be išimties. Be to, kaip jau minėjau, Teisingumo Teismas nusprendė, kad teisėtumo principo, būtino siekiant pateisinti suvaržymą, laikymasis reiškia, kad šį apribojimą nustatančiame akte turi būti apibrėžta naudojimosi pagrindine teise apribojimo apimtis, tačiau neatmetama galimybė, jog šis apribojimas būtų suformuluotas pakankamai atvirai, kad jį būtų galima pritaikyti skirtingiems atvejams ir situacijos pokyčiams. Galiausiai konkreti apribojimo taikymo sritis gali būti patikslinta Teisingumo Teismo pateiktu jos išaiškinimu, atsižvelgiant tiek į pačią nagrinėjamų Sąjungos teisės aktų formuluotę, tiek į jų bendrą struktūrą ir jais siekiamus tikslus, aiškinamus atsižvelgiant į pagrindines teises [34].

64. Manau, kad nors šioje byloje pažodinis sąvokos „teisėtas interesas“ aiškinimas, nepateikiant jokio kito patikslinimo, neleidžia aiškiai apibrėžti šios sąvokos, kuri neišvengiamai yra subjektyvi, turinio, tačiau Direktyvos 2015/849 bendra struktūra ir tikslai leidžia nustatyti šios sąvokos apimtį.

65. Pirma, aiškinant sąvoką „teisėtas interesas“ turi būti vadovaujamasi kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu tikslu, pasiekiamu didinant skaidrumą, kurį Teisingumo Teismas pripažino tikslu, galinčiu pateisinti net didelius suvaržymus, susijusius su galimybe susipažinti su informacija apie tikruosius savininkus [35].

66. Antra, tokį aiškinimą galima paaiškinti remiantis Direktyvos 2018/843 konstatuojamosiomis dalimis. Taigi Teisingumo Teismas, remdamasis šios direktyvos 30 konstatuojamąja dalimi, nurodė, kad žiniasklaida ir pilietinės visuomenės organizacijos, susijusios su šia kova, taip pat asmenys, norintys sužinoti savo galimos sandorio šalies tikruosius savininkus, turi teisėtą interesą susipažinti su šia informacija [36]. Minėtos direktyvos 42 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad teisėto intereso sąvoka neturėtų būti apribojama „vien tiems atvejams, kai vyksta administracinės ar teisminės procedūros“ ir turėtų užtikrinti, kad „kai tinkama, jomis turėtų būti sudarytos sąlygos atsižvelgti į prevencinį nevyriausybinių organizacijų ir tiriamosios žurnalistikos atstovų darbą kovos su pinigų plovimu, teroristų finansavimu ir susijusiais pirminiais nusikaltimais srityje“.

67. Taigi, kai asmuo nori susipažinti su informacija apie tikruosius patikos fondų savininkus, jis turi įrodyti savo teisėtą interesą kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu tikslo atžvilgiu. Toks aiškinimas atitinka Chartijos 7 ir 8 straipsniuose saugomų teisių paisymą.

68. Be to, kadangi nagrinėjamas teisės aktas yra direktyva, Teisingumo Teismas pripažino, kad direktyvų nuostatos yra gana bendro pobūdžio, nes jos turi būti taikomos daugeliui įvairių situacijų, kurios gali kilti visose valstybėse narėse, todėl logiška, kad jose įtvirtintos taisyklės, valstybėms narėms paliekančios perkėlimo priemonėms, kurios galėtų būti taikomos skirtingoms numanomoms situacijoms, apibrėžti būtiną diskreciją [37]. Jis taip pat pažymėjo, kad perkeldamos minėtas direktyvas, valstybės narės privalo užtikrinti, kad bus vadovaujamasi tokiu jų aiškinimu, kuris leistų užtikrinti teisingą pusiausvyrą tarp įvairių Sąjungos teisės sistemos saugomų

[33] Žr. 2025 m. birželio 3 d. Sprendimą *Kinsa* (C-460/23, EU:C:2025:392, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[34] Žr. Sprendimą *Luxembourg Business Registers* (47 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[35] Žr. Sprendimą *Luxembourg Business Registers* (58 ir 59 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

[36] Žr. Sprendimą *Luxembourg Business Registers* (74 punktas).

[37] Žr. 2008 m. sausio 29 d. Sprendimą *Promusicae* (C-275/06, EU:C:2008:54, 67 punktas).

pagrindinių teisių [38]. Todėl tai, kad valstybėms narėms leidžiama apibrėžti teisėtą interesą nenurodant jo ribų Direktyvoje 2015/849, nesuteikia joms visiškos diskrecijos: jos privalo atsižvelgti į kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu tikslą [39].

69. Pareiga aiškinti taip, kad aiškinimas atitiktų šį tikslą, taip pat taikoma valstybėms narėms perkeliant Direktyvą 2015/849 į nacionalinę teisę. Manau, kad Italijos teisės aktuose pateiktos apibrėžties formuluotė savaime nekelia sunkumų šiuo klausimu, nes galimybė susipažinti su informacija suteikiama privatiems asmenims, įskaitant asmenis, turinčius atskirų interesų, kurie turi svarbų ir diferencijuotą teisinį interesą, kai būtina žinoti tikruosius savininkus, kad būtų apsaugotas arba ginamas teisiškai saugomą situaciją atitinkantis interesas, jeigu šie asmenys turi konkrečių ir dokumentais pagrįstų įrodymų, kad tikrasis ir teisinis savininkas yra skirtingi asmenys, patikslinant, kad suinteresuotumas turi būti tiesioginis, konkretus ir aktualus, o subjektų, atstovaujančių atskiriems interesams, atveju neturi sutapti su atstovaujamos kategorijos asmenų interesais [40]. Šis apibrėžimas, kuriuo siekiama patikslinti „teisėto intereso“ sąvoką, palieka diskreciją valdžios institucijoms, kurios turi ją taikyti kiekvienu konkrečiu atveju.

70. Vis dėlto šios institucijos taip pat neturi visiškos laisvės vertinti teisėtą interesą, kuriuo remiasi susipažinti su informacija pageidaujantis asmuo. Iš tiesų pagal suformuotą jurisprudenciją, įgyvendindamos direktyvą perkeliančias priemones valstybių narių valdžios institucijos ir teismai privalo ne tik aiškinti savo nacionalinę teisę taip, kad ji atitiktų šią direktyvą, bet ir nesivadovauti tokiu jos aiškinimu, kuris prieštarautų Sąjungos teisės sistemoje saugomoms pagrindinėms teisėms arba kitiems bendriesiems šios teisės sistemos principams [41]. Todėl šios institucijos „teisėto intereso“ sąvoką turi aiškinti taip, kad būtų užtikrinta teisinga pusiausvyra tarp tikslo kovoti su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu ir Chartijos 7 ir 8 straipsniais saugomų teisių. Taigi jos negali sistemingai atsisakyti leisti susipažinti su informacija arba, priešingai, visada patenkinti prašymus leisti susipažinti su informacija.

71. Bet kuriuo atveju primenu, kad asmens duomenų apsaugos srityje, kiek tai susiję su sąlyga, kad asmens, kuriam taikoma šių duomenų apsauga, interesai arba laisvės ir pagrindinės teisės nebūtų viršesni už teisėtą duomenų valdytojo ar trečiosios šalies interesą, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad tai reiškia nagrinėjamų priešingų teisių ir interesų palyginimą, kuris iš esmės priklauso nuo konkrečių konkretaus atvejo aplinkybių, todėl nacionalinis teismas turi atlikti tokį palyginimą, atsižvelgdamas į šias konkrečias aplinkybes [42]. Šis palyginimo reikalavimas taip pat taikomas institucijoms, atsakingoms už tikrųjų savininkų registrus.

72. Apibendrindamas manau, kad Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos c punktą, siejamą su Chartijos 7, 8 ir 52 straipsniais, reikia aiškinti taip, kad pagal jį nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias leidžiama susipažinti su informacija apie panašių juridinių struktūrų tikruosius savininkus privatiems asmenims, įskaitant asmenis, turinčius atskirų interesų, kurie turi svarbų ir diferencijuotą teisinį interesą, kai siekiant apsaugoti arba ginti interesą, atitinkantį teisiškai saugomą situaciją, būtina žinoti tikruosius savininkus, jeigu šie asmenys turi konkrečių ir dokumentais pagrįstų įrodymų, kad tikrasis ir teisinis savininkas

38 Žr. 2008 m. sausio 29 d. Sprendimą *Promusicae* (C-275/06, EU:C:2008:54, 68 punktas).

39 Žr. Direktyvos 2015/849 41 straipsnio 2 dalį, kurioje nurodyta, kad „[į]pareigotieji subjektai pagal šią direktyvą tvarko asmens duomenis tik pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos tikslais, kaip nurodyta 1 straipsnyje, ir tie duomenys toliau netvarkomi, jei tai nesuderinama su tais tikslais. Draudžiama asmens duomenis pagal šią direktyvą tvarkyti kitais tikslais, pavyzdžiui, komerciniais tikslais“. Taip pat žr. šios direktyvos 14 konstatuojamąją dalį.

40 Žr. Įstatyminio dekreto Nr. 231/2007 21 straipsnio 4 dalies da punktą.

41 Žr. 2025 m. birželio 3 d. Sprendimą *Kinsa* (C-460/23, EU:C:2025:392, 69 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

42 Žr. 2024 m. rugsėjo 12 d. Sprendimą *HTB Neunte Immobilien Portfolio ir Ökorenta Neue Energien Ökostabil IV* (C-17/22 ir C-18/22, EU:C:2024:738, 53 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

nesutampa, o pagal šiuos teisės aktus, be to, reikalaujama, kad suinteresuotumas būtų tiesioginis, konkretus ir aktualus, o atskiriems interesams atstovaujančių subjektų atveju – nesutampa su atstovaujamos kategorijos asmenų interesais.

D. Dėl antrojo klausimo byloje C-684/24

73. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 7a dalis, siejama su Chartijos 47 straipsniu, gali būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias neteisminei administracinei institucijai suteikiami įgaliojimai priimti sprendimą dėl duomenų apie tikrąjį savininką atskleidimo, kartu numatant galimybę kreiptis į teismą po šio atskleidimo.

74. Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 7a dalies pirmoje pastraipoje nurodyta, kad valstybės narės gali nustatyti išimtines aplinkybes, kuriomis tam tikrų kategorijų pareiškėjų[43] prieiga prie informacijos apie tikrąjį savininką jam sukeltų neproporcingą riziką, pateisinančią prieigos prie visos ar dalies tokios informacijos išimtį kiekvienu konkrečiu atveju. Šioje direktyvoje taip pat nurodyta, kad tokia išimtis turi būti suteikta išsamiai įvertinus išimtinį aplinkybių pobūdį. Joje patikslinta, kad užtikrinamos teisės į administracinę sprendimo dėl išimties peržiūrą ir veiksmingą teisminę gynybą.

75. Apeliantės mano, kad Italijos teisė, kurioje numatytas teritorinę jurisdikciją turinčių prekybos rūmų atliekamas išimtinių aplinkybių vertinimas be teisminių teisių gynimo priemonių prieš atskleidžiant informaciją, prieštarauja Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 7a dalies nuostatoms.

76. Noriu priminti, pirma, kad tikrasis savininkas turi būti informuotas apie savo teises, susijusias su asmens duomenų apsauga[44]. Antra, Chartijos 47 straipsnyje saugoma teisė į veiksmingą teisminę gynybą nereikalauja, kad sprendimą, pavyzdžiui, vertinti, ar tikrasis savininkas atitinka sąlygas, leidžiančias taikyti išimtį dėl prieigos prie su juo susijusios informacijos, priimtų teisminė institucija. Tačiau pagal šį straipsnį reikalaujama, kad institucijos, kuri pati neatitinka šiame 47 straipsnyje nustatytų reikalavimų, sprendimui būtų taikoma paskesnė teismo, kuris visų pirma turi turėti jurisdikciją nagrinėti visus svarbius klausimus, kontrolė[45]. Be to, pagal suformuotą jurisprudenciją Sąjungos teisės reguliuojamą ginčą nagrinėjantis nacionalinis teismas turi turėti teisę taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kad būtų užtikrintas visiškas būsimo teismo sprendimo dėl pagal Sąjungos teisę reikalaujamų teisių buvimo ir apimties veiksmingumas[46]. Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 7a dalį reikia aiškinti atsižvelgiant į šiuos principus.

77. Reikia kelti klausimą dėl šioje nuostatoje numatytos „kiekvienu atskiru atveju“ atliekamos analizės, t. y. bendros ar konkrečios tikrojo savininko prašomos taikyti išimties analizės ar prašymo leisti susipažinti su jo informacija analizės, dalyko.

[43] Šios 7a dalies pirmoje pastraipoje daroma nuoroda į Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos b, c ir d punktus, kuriuose nurodyti subjektai, kuriems taikomas deramo klientų tikrinimo reikalavimas, asmenys, galintys įrodyti teisėtą interesą, ir bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, pateikęs prašymą raštu dėl patikos fondo ar panašios juridinės struktūros, tiesiogiai arba netiesiogiai turintis bet kokios bendrovės ar kito juridinio asmens, išskyrus tuos, kurie nurodyti 30 straipsnio 1 dalyje, kontrolinį akcijų paketą, be kita ko, per pareikštinių akcijų valdymą ar kontrolę kitomis priemonėmis.

[44] Žr. Direktyvos 2018/843 38 konstatuojamąją dalį.

[45] Žr. 2020 m. gegužės 14 d. Sprendimą *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság* (C-924/19 PPU ir C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 128 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[46] Žr. 1990 m. birželio 19 d. Sprendimą *Factortame ir kt.* (C-213/89, EU:C:1990:257, 21 punktas) ir 2025 m. liepos 3 d. Sprendimą *Ati-19* (C-605/23, EU:C:2025:513, 44 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Pagal analogiją dėl laikinųjų priemonių, kuriomis siekiama išvengti taršos, žr. 2013 m. sausio 15 d. Sprendimą *Križan ir kt.* (C-416/10, EU:C:2013:8, 109 punktas).

78. Pirma, pažodžiui aiškinant sakinio dalį „valstybės narės kiekvienu atskiru atveju gali apriboti prieigą prie visos arba dalies informacijos apie tikrąjį savininką“, išlieka abejonių dėl skirtingų galimybių. Vis dėlto Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 7a dalies pirmos pastraipos, į kurią įtraukta ši sakinio dalis, turinys paaiškina Sąjungos teisės aktų leidėjo pasirinkimo pobūdį. Iš tiesų, šioje pastraipoje aptariama tik tikrojo savininko naudai taikoma išimtis: išskirtinės aplinkybės, leidžiančios taikyti išimtį; išsamus šių aplinkybių išskirtinio pobūdžio vertinimas; teisė prašyti administracinės sprendimo dėl išimties peržiūros. Tas pats pasakytina ir apie kitas šios 7a dalies pastraipas. Todėl manau, kad galimybės susipažinti su informacija klausimas ir veiksminga pareiškėjo, kuriam būtų atsisakyta suteikti galimybė susipažinti su informacija, teisių teisminė gynyba minėtoje 7a dalyje [47] nenagrinėjama, o tai nereiškia, kad šis pareiškėjas pagal šiuo metu galiojančią teisę neturi teisės į veiksmingą teisminę gynybą [48].

79. Antra, reikia išsiaiškinti, ar kiekvienu atskiru atveju vertinant išimtines aplinkybes atsižvelgiama į kiekvieną tikrąjį savininką, kai pateikiamas prašymas leisti susipažinti su informacija, ar ne, ar vertinimas susijęs su kiekvienu prašymu leisti susipažinti su jo informacija, atsižvelgiant į pareiškėją. Kaip per teismo posėdį nurodė Komisija, išimtis, susijusi su nepilnamečiais ar neveiksniais asmenimis, negali būti vertinama skirtingai, atsižvelgiant į prašymą leisti susipažinti su informacija pateikusį asmenį. Iš to darau išvadą, kad kiekvieno atskiro atvejo vertinimas susijęs su rizika, kurią tikrasis savininkas patiria bendrai, o ne atsižvelgiant į prašymą pateikusį asmenį.

80. Be to, šią išvadą patvirtina tai, kaip tikrojo savininko pagrindinės teisės gali būti apsaugotos jam naudojantis veiksminga teismine teisių gynimo priemone dėl sprendimo atsisakyti jam taikyti išimtį. Iš tiesų, jeigu konkretaus atvejo nagrinėjimas susijęs su tikrojo savininko asmeniu, jo teisminei teisių gynimo priemonei dėl tokio sprendimo atsisakyti taikyti išimtį gali būti taikomos laikinosios priemonės, leidžiančios užtikrinti, kad per procedūrą nebus pateikta su juo susijusi informacija. Be to, net jei laikinosios priemonės netaikomos, neaišku, ar per teismo procesą bus prašoma suteikti galimybę susipažinti su informacija. Taip pat, jeigu pareiškėjas turėtų ginčyti atsisakymą leisti susipažinti su informacija, procedūra galėtų vykti apie tai neinformavus tikrojo savininko, nes ji būtų susijusi tik su klausimu, ar šis pareiškėjas atitinka prieigos prie informacijos sąlygas, o dėl išimties nebuvimo prireikus būtų sprendžiama atskirai.

81. Vis dėlto, jei nagrinėjant kiekvieną atskirą atvejį reikėtų atsižvelgti į riziką, kylančią dėl konkretaus prašymo leisti susipažinti su informacija, manau, kad tikrojo savininko arba pareiškėjo teisminė gynyba *a priori* negalėtų suderinti atitinkamų vienas kitam prieštaraujančių interesų. Iš tiesų, jei proporcingumas vertinamas nagrinėjant konkretų prašymą suteikti prieigą, tiek tikrasis savininkas, tiek pareiškėjas turėtų turėti galimybę remtis šiuo proporcingumu, o tam reikia žinoti kitos šalies tapatybę ir atitinkamai jos nurodomą riziką ar teisėtą interesą, o laikinosios prieigos sustabdymo priemonės negalėtų kompensuoti šio trūkumo, nes tikrojo savininko ir pareiškėjo tapatybės būtų atskleistos vykstant procedūrai. Todėl manau, kad būtų pakenkta keliems Direktyvos 2015/849 tikslams. Viena vertus, tikrasis savininkas būtų informuotas apie prašymą susipažinti su informacija, priešingai nei rekomenduojama šios

[47] Pažymiu, kad šis klausimas dėl pareiškėjo galimybės ginčyti atsisakymą suteikti prieigą arba jos atšaukimą aiškiai reglamentuojamas 2024 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1640 dėl mechanizmų, kuriuos valstybės narės turi įdiegti finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos tikslais, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 ir iš dalies keičiama bei panaikinama Direktyva (ES) 2015/849 (OL L 2024/1640), 13 straipsnio 9 dalyje.

[48] Be Chartijos 47 straipsniu užtikrinamos apsaugos, žr. Direktyvos 2018/843 42 konstatuojamąją dalį.

direktyvos 30 straipsnio 6 dalies pirmoje pastraipoje, siekiant apsaugoti pareiškėją nuo galimo tikrojo savininko spaudimo ar represijų [49]. Kita vertus, tikrojo savininko tapatybė būtų atskleista, nors pasibaigus procedūrai jam gali būti taikoma išimtis.

82. Per teismo posėdį Komisija nurodė, kad tik Italijos teisės aktuose numatytas išankstinis tikrojo savininko, kuris nurodė, kad jam taikomos išimtinės aplinkybės, leidžiančios taikyti išimtį, informavimas, kad jis galėtų pateikti motyvuotą prieštaravimą. Teritorinę jurisdikciją turintys prekybos rūmai turi kompetenciją vertinti šias išimtines aplinkybes, atsižvelgdami į nurodytos rizikos ir intereso susipažinti su informacija proporcingumo principą [50].

83. Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad nors neteisminei institucijai, kaip antai prekybos rūmams, galima suteikti įgaliojimus vertinti išimtines aplinkybes, kuriomis gali būti grindžiama galimybės susipažinti su informacija apie tikruosius savininkus išimtis, tai galima tik su sąlyga, kad tikrasis savininkas, net ir po šios institucijos sprendimo priėmimo, gali pasinaudoti veiksminga teismine gynyba tuo atveju, kai atmetamas jo prašymas taikyti išimtį, numatant galimybę prireikus apsaugoti šio tikrojo savininko teises proceso metu, įskaitant taikant laikinąsias priemones. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar Italijos teisės aktais, pagal kuriuos teritorinę kompetenciją turintiems prekybos rūmams leidžiama tame pačiame sprendime išspręsti klausimus, susijusius su patiriamos rizikos vertinimu ir susipažinimo su informacija interesu, šios procedūrinės garantijos suteikiamos tikrajam savininkui. Pirma išdėsčiau priežastis, dėl kurių manau, kad Italijos teisės aktų leidėjo pasirinktas variantas kelia sunkumų šiuo klausimu.

84. Taigi siūlau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui atsakyti, kad Direktyvos 2015/849 31 straipsnio 7a dalis, siejama su Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias neteisminei institucijai suteikiama kompetencija vertinti, ar įvykdytos būtinos sąlygos, kad būtų galima taikyti galimybės susipažinti su informacija apie panašių juridinių struktūrų tikruosius savininkus išimtį, su sąlyga, kad teismo procese, vykstančiame po šios institucijos sprendimo, prireikus suteikiama galimybė apsaugoti šių tikrųjų savininkų teises proceso metu, įskaitant taikant laikinąsias priemones.

V. Išvada

85. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba, Italija) pateiktus prejudicinius klausimus:

1. Išnagrinėjus prejudicinius klausimus nenustatyta nieko, kas galėtų turėti įtakos 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB, iš dalies pakeistos 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/843, 31 straipsnio 1 ir 2 dalių, 4 dalies pirmos pastraipos c punkto ir 10 dalies galiojimui.

[49] Direktyvos 2018/843 38 konstatuojamojoje dalyje tik numatyta, kad siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui registruose saugoma informacija ir siekiant subalansuoti tikrųjų savininkų teises, valstybės narės gali nuspręsti, kad derėtų apsvarstyti galimybę taip pat tikrajam savininkui pateikti informaciją apie prašymą teikiantį asmenį ir to prašymo teisinį pagrindą.

[50] Žr. Ministro dekreto Nr. 55/2022 7 straipsnio 2 ir 3 dalis ir, darant nuorodą, Įstatyminio dekreto Nr. 231/2007 21 straipsnio 4 dalies da punktą.

2. Direktyvos 2015/849, iš dalies pakeistos Direktyva 2018/843, 31 straipsnio 1, 2 ir 10 dalys

turi būti aiškinamos taip:

pagal jas nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias patikos bendrovių patikos įgaliojimai, kaip ekonominių-teisinių sandorių rūšys, vertinami pagal jų esmines savybes, priskiriami prie panašių juridinių struktūrų, jeigu dėl struktūros ir funkcijų turtas investuojamas kito asmens vardu. Tai, kad patikos bendrovių patikos įgaliojimams taikomos nacionalinių valdžios institucijų nustatytos pareigos ir priežiūra, šiuo atžvilgiu neturi reikšmės.

3. Direktyvos 2015/849, iš dalies pakeistos Direktyva 2018/843, 31 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos c punktas, siejamas su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7, 8 ir 52 straipsniais,

turi būti aiškinamas taip:

pagal jį nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias leidžiama susipažinti su informacija apie panašių į patikos fondus juridinių struktūrų tikruosius savininkus privatiems asmenims, įskaitant asmenis, turinčius atskirų interesų, kurie turi svarbų ir diferencijuotą teisinį interesą, kai siekiant apsaugoti arba ginti interesą, atitinkantį teisiškai saugomą situaciją, būtina žinoti tikruosius savininkus, jeigu šie asmenys turi konkrečių ir dokumentais pagrįstų įrodymų, kad tikrasis ir teisinis savininkas nesutampa, o pagal šiuos teisės aktus, be to, reikalaujama, kad suinteresuotumas būtų tiesioginis, konkretus ir aktualus, o atskiriems interesams atstovaujančių subjektų atveju – nesutampa su atstovaujamos kategorijos asmenų interesais.

4. Direktyvos 2015/849, iš dalies pakeistos Direktyva 2018/843, 31 straipsnio 7a dalis, siejama su Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu,

turi būti aiškinama taip:

pagal ją nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias neteisminei institucijai suteikiama kompetencija vertinti, ar įvykdytos būtinos sąlygos, kad būtų galima taikyti galimybės susipažinti su informacija apie panašių į patikos fondus juridinių struktūrų tikruosius savininkus išimtį, su sąlyga, kad teismo procese, vykstančiame po šios institucijos sprendimo, prireikus suteikiama galimybė apsaugoti šių tikrųjų savininkų teises proceso metu, įskaitant taikant laikinąsias priemones.